Eiropas Parlaments
2019-2024

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja
Priekšsēdētājs

24.1.2024

Johan van Overtveldt
Budžeta komitejas
priekšsēdētājam
BRISELĒ

Temats: Atzinums vēstules veidā par 2025. gada budžeta pamatnostādnēm — III iedaļa
(2023/2220(BUI))

Godātais priekšsēdētāj!

Saistībā ar minēto procedūru Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai tika uzdots iesniegt atzinumu Jūsu vadītajai komitejai. 2023. gada 30. novembra sanāksmē tā nolēma atzinumu nosūtīt vēstules veidā.

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja iepriekš minēto jautājumu izskatīja 2024. gada 23. janvāra sanāksmē, kuras laikā pieņēma atzinumu vēstules veidā, kas tika sagatavots EMPL komitejas atzinuma sagatavotājas *Romana Tomc* (PPE) vadībā[1]. Tā nolēma aicināt par jautājumu atbildīgo Budžeta komiteju ziņojumā iekļaut turpmāk minētos ierosinājumus.

Ar cieņu

Dragoş Pîslaru

[1] Galīgajā balsošanā piedalījās: *Dragoş Pîslaru* (priekšsēdētājs), *Leila Chaibi* (priekšsēdētāja otrā vietniece), *Romana Tomc* (priekšsēdētāja trešā vietniece un atzinuma sagatavotāja), *Katrin Langensiepen* (priekšsēdētāja ceturtā vietniece), *Alex Agius Saliba, João Albuquerque, Atidzhe Alieva-Veli, Catherine Amalric, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Jordi Cañas, Özlem Demirel, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Cindy Franssen, Lina Gálvez Muñoz* (aizstāj Alicia Homs Ginel), *Agnes Jongerius, Stelios Kympouropoulos, Miriam Lexmann, Sara Matthieu, Max Orville, Sandra Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Wolfram Pirchner, Jessica Polfjärd, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Monica Semedo, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský, Lucia Ďuriš Nicholsonová* un *Mohammed Chahim* (aizstāj Marc Angel), *Paolo De Castro* (aizstāj Elisabetta Gualmini), *Delara Burkhardt* (saskaņā ar Reglamenta 209. panta 7. punktu.

IEROSINĀJUMI

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta komiteju ņemt vērā šādus ierosinājumus:

1. EMPL komiteja atgādina par Eiropas sociālo tiesību pīlāru (ESTP), ko 2017. gada novembrī izsludināja Eiropadome, Eiropas Parlaments un Eiropas Komisija, 2021. gada 4. marta Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānu un Eiropadomes locekļu 2021. gada 8. maijā pieņemto Portu deklarāciju par sociālajiem jautājumiem;

2. EMPL komiteja uzsver, ka ieguldījumi augsta nodarbinātības līmeņa veicināšanā un kvalitatīvu darbvietu radīšanā, kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas pasākumos, bezdarba novēršanā, iekļautības rīcībpolitiku īstenošanā, ātrākas integrācijas darba tirgū nodrošināšanā un kvalitatīvu un ilgtspējīgu iespēju piedāvāšanā jauniešiem, vienlaikus saglabājot pirktspēju, jo īpaši visneaizsargātākajām, trūcīgākajām un nelabvēlīgā situācijā esošajām grupām, piemēram, bērniem un jauniešiem, nabadzībā nonākušiem cilvēkiem, bezdarbniekiem, ģimenēm visā to dažādībā, personām ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēkiem, migrantu izcelsmes cilvēkiem un romiem, un atbalstot valsts mājokļu būvniecību, uzlabos dzīves līmeni ES; EMPL komiteja atgādina, ka ar bezpajumtniecību saskaras aizvien vairāk pieaugušo un bērnu un ka vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmeņa iestādēm ir jāturpina īstenot centienus nolūkā sasniegt ES mērķi līdz 2030. gadam izskaust bezpajumtniecību;

3. komiteja arī atgādina par ESTP rīcības plānu, kura nolūks ir panākt, ka ES līdz 2030. gadam sasniedz konkrētus mērķrādītājus, cita starpā, lai vismaz 78 % cilvēku vecumā no 20 līdz 64 gadiem būtu nodarbināti, nodrošinot, ka vismaz 60 % no visiem pieaugušajiem ik gadu piedalās apmācībā, un samazinot nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku skaitu par vismaz 15 miljoniem, tostarp 5 miljoniem bērnu; tomēr pat šo mērķu sasniegšana kļūst arvien sarežģītāka, ņemot vērā prognozēto nabadzības un bezdarba pieaugumu, ja vien netiks īstenoti īpaši centieni un nodrošināts atbalsts, lai mazinātu pašreizējo spiedienu uz sociālās aizsardzības sistēmām un samazinātu krīzes radīto sociālo ietekmi, kā arī lai sniegtu atbalstu bēgļiem un nodrošinātu pienācīgus dzīves apstākļus ikvienam, garantējot piekļuvi kvalitatīviem pamatpakalpojumiem, piemēram, veselības aprūpei, izglītībai un mājokļiem;

4. EMPL komiteja atgādina, ka ir paredzēts, ka ESF+ veicinās ESTP rīcības plāna īstenošanu, taču vērš uzmanību uz to, ka ESF+ programmas tika apstiprinātas pirms pašreizējās krīzes un ka šī krīze prasa lielākus publiskos un sociālos ieguldījumus, tāpēc pašreizējās programmas var neatbilst aktuālajām vajadzībām; pauž bažas par ļoti ierobežotajām pieejamajām līdzekļu rezervēm un uzstāj, ka ir jānodrošina, lai ESTP rīcības plāna īstenošana un Portu deklarācijas mērķrādītāju sasniegšana tiktu noteikta par prioritāti; ņemot vērā dzīves dārdzības un jo īpaši pārtikas cenu pieaugumu, uzsver nepieciešamību jaunajā ESF+ palielināt minimālo piešķīrumu sociālās iekļaušanas pasākumiem, kā arī piešķirt papildu 3 % tiem pasākumiem, kas attiecas uz pārtikas palīdzību un pamata materiālo palīdzību vistrūcīgākajām personām; mudina dalībvalstis piešķirt vairāk nekā minimālās summas, ko prasa ESF+;

5. EMPL komiteja uzsver, ka būtu jāpiešķir pietiekami resursi, lai finansētu un īstenotu Portu pieņemto ESTP rīcības plānu un sasniegtu Portu deklarācijas pamata

mērķrādītājus; uzskata, ka ir svarīgi novērst sociālo nevienlīdzību dzīves un darba apstākļu ziņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā veicot sociālos ieguldījumus, vienlaikus apmierinot arī cilvēku neatliekamās vajadzības; uzstāj, ka noteikumiem, kas reglamentē Savienības līdzekļu izmantošanu, ir jānodrošina un jāpalielina atbilstība augstākajiem sociālo tiesību un demokrātijas principiem, un tie ir jāsaskaņo ar ESTP, IAM, Eiropas zaļo kursu un darba ņēmēju pamattiesībām, un aicina noteikumos atļaut valsts naudu piešķirt tikai tiem darba devējiem, kuri ievēro darba ņēmēju tiesības un nodrošina pienācīgus darba apstākļus; prasa arī uzlabot sociālo nosacījumu efektivitāti publiskā iepirkuma un koncesiju noteikumos un atbalstīt tos, paredzot efektīvas sankcijas; tomēr pauž bažas par to, ka pašreizējo krīžu apmēra mazināšanai un to ietekmes novēršanai budžetā būs jāparedz ievērojami līdzekļi gan 2025. gadā, gan pēc tam; tādēļ aicina Komisiju ierosināt vērienīgu 2025. gada budžetu;

6. EMPL komiteja uzskata, ka būtu pienācīgi jāpievēršas sociālo risku apzināšanai un jāņem vērā atšķirīgā ietekme uz nodarbinātību un ilgstošais bezdarbs konkrētās nozarēs; tāpēc aicina Komisiju nākt klajā ar ES sociālajā budžetā iekļauto ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanai veltīto izdevumu izsekošanas metodiku, kas balstās uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra principiem, kā arī sociālo rezultātu pārskatu un labklājības rādītājiem, lai novērtētu dažādo DFS un *NGEU* ietvaros finansēto fondu, instrumentu un mehānismu vispārējo ietekmi;

7. EMPL komiteja uzskata, ka ir ārkārtīgi būtiski aizsargāt un veicināt daudzvalodības principu, kas veicina demokrātiskas līdzdalības un pārredzamības kvalitāti; šajā saistībā komiteja arī uzsver nepieciešamību atbalstīt rīcībpolitikas, kuru mērķis ir palielināt pilsoņu, jo īpaši jauniešu, līdzdalību visā Savienībā, lai ļautu pilsoņiem vairāk iesaistīties Savienības politikas veidošanā un izstrādātu efektīvākus pasākumus, izmantojot attiecīgajai vietai pielāgotu pieeju;

8. turklāt uzskata, ka ANM ietvaros būtu jānosaka, ka vismaz 30 % līdzekļu tiek atvēlēti sociālajiem ieguldījumiem, lai stiprinātu sociālās labklājības sistēmas un ieguldītu sociālajā nodrošinājumā, veselības aprūpes un izglītības pieejamībā, cenas ziņā pieejamos mājokļos, nodarbinātībā, sociālajā taisnīgumā un sociālajos pakalpojumos neaizsargātām grupām;

9. EMPL komiteja arī atgādina, ka enerģijas un izejvielu piegādes ķēdē pastāvošie apstākļi, ko radījušas lielās ar inflāciju saistītās grūtības un daudzās krīzes, rada lielu spiedienu uz pieejamajiem Savienības budžeta resursiem un ka tie būtu pienācīgi jāizmanto, lai efektīvi risinātu pašreizējās un nākotnes problēmas ES; pašreizējās krīzes negatīvi ietekmē ES sociāli ekonomisko vidi, ietekmējot darba un dzīves apstākļus un tādējādi apdraudot ilgtspējīgu izaugsmi un nodarbinātību; ES 2025. gada budžetam ir jāspēj efektīvi apmierināt mainīgās vajadzības, jo īpaši ņemot vērā aizvien pieaugošo inflāciju, pieaugošās mājokļu, pārtikas un enerģijas cenas, pieaugošo neaizsargātību, sociālās un ekonomiskās nevienlīdzības palielināšanos un nabadzības, tostarp enerģētiskās nabadzības, pastiprināšanos un saasināšanos, kas ietekmē visneaizsargātākos iedzīvotājus; algu iesaldēšana inflācijas apstākļos palielina risku, ka samazināsies darba ņēmēju pirktspēja, kas potenciāli varētu pasliktināt viņu dzīves apstākļus, kā arī garīgo veselību; šī situācija radīs vēl lielāku spiedienu uz sociālās politikas un automātisko stabilizatoru, tostarp valstu bezdarba shēmu, kapacitāti; uzskata, ka ir steidzami jāpalielina algas, lai uzturētu iekšējo pieprasījumu un iekļaujošu

izaugsmi un samazinātu divkāršās krīzes ietekmi uz darba ņēmējiem un mājsaimniecībām;

10. EMPL komiteja atkārtoti aicina izstrādāt visaptverošu nabadzības apkarošanas stratēģiju ar vērienīgiem mērķrādītājiem, kas paredz līdz 2030. gadam Eiropā samazināt nabadzību un izskaust galēju nabadzību, ievērojot ESTP principus un ņemot vērā IAM;

11. EMPL komiteja uzsver, ka sievietes saskaras ar paaugstinātu nodarbinātības un sociālo risku, jo īpaši saistībā ar krīzēm un karu Ukrainā; lai sasniegtu Portu deklarācijā noteikto nodarbinātības mērķrādītāju, valsts līmenī ir jānosaka vērienīgi mērķi iekļaut sievietes darbaspēkā, radot stimulus, veidojot sociālo infrastruktūru un novēršot šķēršļus un diskrimināciju; komiteja prasa integrēt dzimumu līdztiesības principa ievērošanu budžetā, lai labāk saskaņotu politiku un darbības, kas veicina sieviešu vienlīdzīgu līdzdalību un vienlīdzīgu attieksmi pret sievietēm darba tirgū, un prasa izveidot visaptverošas sistēmas, lai uzraudzītu un novērtētu dzimumu līdztiesības principa nodrošināšanai paredzētos budžeta piešķīrumus, sieviešu līdzdalību darba tirgū un piekļuvi nodarbinātībai, kā arī darba samaksas un pensiju atšķirības;

12. EMPL komiteja arī pauž bažas par to, ka jauniešu bezdarba līmenis ES ir lielāks nekā vispārējais bezdarba līmenis; tā mudina dalībvalstis un Komisiju par prioritāti noteikt jauniešu bezdarba apkarošanu, izmantojot tādas iniciatīvas kā Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+) un Garantija jauniešiem; komiteja aicina visas dalībvalstis ieguldīt jauniešu nodarbinātībā; atzīst profesionālās izglītības un apmācības (PIA) un stažēšanās izšķirīgo lomu vajadzīgo zināšanu, prasmju un kompetenču nodrošināšanā jauniešiem, kas ienāk darba tirgū; komiteja uzsver, ka ir svarīgi ieguldīt to kvalitātē un pievilcībā, izmantojot ESF+ un pastiprināto Garantiju jauniešiem, vienlaikus uzlabojot darba apstākļus un iesācēju līmeņa amatu pievilcību; tā pauž bažas par agrīnu nodarbinātības nestabilitāti ļaunprātīgas darba prakses dēļ, kas mazina jauniešu neatkarību, darba un privātās dzīves līdzsvaru un spēju piekļūt mājokļiem; atzīmē, ka sievietes un gados jauni darba ņēmēji ar zemu izglītības līmeni biežāk cieš no agrīnas nodarbinātības nestabilitātes; EMPL komiteja uzskata, ka būtu pienācīgi jāpievēršas sociālo risku atklāšanai un jāņem vērā to atšķirīgā ietekme uz nodarbinātību un ilgtermiņa bezdarbu konkrētās nozarēs;

13. EMPL komiteja uzskata, ka būtu pienācīgi jāpievēršas sociālo risku atklāšanai un jāņem vērā to atšķirīgā ietekme uz nodarbinātību un ilgtermiņa bezdarbu konkrētās nozarēs un sektoros, izmantojot apmācības, pārkvalifikācijas un kvalifikācijas celšanas iespējas un radot pievilcīgas, kvalitatīvas un ikvienam pieejamas darbvietas saskaņā ar zaļās un digitālās pārkārtošanās mērķiem; šādi pasākumi varētu palīdzēt pārvarēt strukturālās atšķirības starp reģioniem un palīdzēt risināt intelektuālā darbaspēka emigrācijas problēmu, kā arī sociālo nevienlīdzību, tostarp sieviešu un vīriešu nevienlīdzību;

14. komiteja atzīmē, ka bērnu nabadzības līmenis atkal pieaug, proti, 2022. gadā 24,7 % bērnu ES saskārās ar nabadzību vai sociālo atstumtību, un pauž bažas par situācijas pasliktināšanos nākamajos gados; Komisijai un dalībvalstīm būtu efektīvi jāizmanto pieejamie līdzekļi, piemēram, ESF+, ERAF un *InvestEU*, kā arī *ReactEU* un ANM līdzekļi, lai izskaustu bērnu nabadzību, uzsverot Eiropas Garantijas bērniem nozīmi pamattiesību un svarīgāko pakalpojumu, piemēram, kvalitatīvas veselības aprūpes, agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes, kā arī izglītības, piekļuves veselīgam uzturam un pienācīga mājokļa nodrošināšanā; komiteja aicina steidzami palielināt Eiropas

Garantijas bērniem finansējumu ar īpaši tai paredzētu budžetu vismaz 20 miljardu EUR apmērā; šajā sakarībā arī aicina visas dalībvalstis, ne tikai tās, kurās ir vislielākā bērnu nabadzība, vismaz 5 % no dalīti pārvaldītajiem ESF+ līdzekļiem atvēlēt Eiropas Garantijā bērniem paredzētajiem pasākumiem;

15. samazinoties dzimstības rādītājiem un palielinoties paredzamajam mūža ilgumam, ES saskaras ar demogrāfiskām problēmām, kas saistītas ar sabiedrības novecošanu; uzsverot, ka ekonomiskā nenoteiktība smagi skar vecāka gadagājuma cilvēkus, komiteja norāda, ka politikas līmenī trūkst reakcijas uz demogrāfisko pārmaiņu ietekmi; tā uzsver, cik svarīgi ir ieguldīt atbilstošos un cenas ziņā pieejamos mājokļos, kvalitatīvās valsts aprūpes iestādēs un atbilstīgos aprūpes un atbalsta pakalpojumos, novēršot kritiskās infrastruktūras personāla, tostarp, taču ne tikai, aprūpētāju un veselības aprūpes speciālistu trūkumu; šajā saistībā atzinīgi vērtē Eiropas Aprūpes stratēģiju un aicina 2025. gada budžetā tai piešķirt pienācīgu finansējumu;

16. EMPL komiteja uzsver to rīcībpolitiku un pasākumu svarīgumu, ar kuriem atbalsta darba tirgus pārkārtošanos, un to, ka zaļās un digitālās pārkārtošanās kontekstā ir jāstiprina mūsu ekonomiku konkurētspēja; tādēļ EMPL komiteja uzsver, cik liela nozīme ir Taisnīgas pārkārtošanās fondam, kas nodrošina skarto darba ņēmēju kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas, kā arī apmācības jautājumu risināšanu noteiktos reģionos visās dalībvalstīs, kā arī citas darbības izglītības un sociālās iekļaušanas jomā, ieskaitot ieguldījumus infrastruktūrā mācību centru, bērnu un vecāka gadagājuma cilvēku aprūpes iestāžu vajadzībām; fonds palīdz skartajiem darba ņēmējiem izmantot jaunas nodarbinātības iespējas, kā arī nodrošina jebkādu atbilstošu atbalstu darba meklētājiem, tostarp palīdzību darba meklēšanā un viņu aktīvu iekļaušanu darba tirgū;

17. EMPL komiteja uzsver, ka Eiropas pagaidu atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*) ir izrādījies veiksmīgs elements cīņā pret COVID-19 pandēmijas izraisīto bezdarbu; turklāt aicina Komisiju pilnveidot *SURE* instrumentu, lai atbalstītu valstu shēmas, kuras aktivizē uz laiku gadījumos, kad daļa ES piedzīvo ekonomikas satricinājumu, nolūkā aizsargāt nodarbinātību un saglabāt darba ņēmēju ienākumus; stingri prasa turpināt un refinansēt visus valstu un ES ārkārtas pasākumus, jo īpaši tos, kas saistīti ar nodarbinātības aizsardzību un ienākumu kompensāciju, kamēr kara sociālekonomiskās sekas turpina negatīvi ietekmēt darba tirgu un kamēr ekonomika vēl nav pilnībā atveseļota un darbvietas stabilizētas;

18. pienācīga uzmanība ir jāpievērš visiem iedzīvotājiem, kuriem draud enerģētiskā nabadzība, kas ir būtisks izaicinājums Savienībai; Sociālā klimata fonda mērķis ir nodrošināt, ka atsevišķi pasākumi un ieguldījumi tiek īpaši paredzēti mājsaimniecībām, kuras ir saskārušās ar enerģētisko nabadzību, vai neaizsargātām mājsaimniecībām, neaizsargātiem mikrouzņēmumiem un neaizsargātiem transporta lietotājiem, jo tas ir būtisks nosacījums, lai pārkārtošanās uz klimatneitralitāti notiktu taisnīgā veidā; EMPL komiteja aicina Komisiju un dalībvalstis izmantot Sociālā klimata fonda sniegtās iespējas un apsvērt zaļo sociālās aizsardzības shēmu izstrādi valsts līmenī ar ES atbalstu, lai stiprinātu sociālo noturību pret klimata pārmaiņu un vides degradācijas radīto ietekmi, novēršot zaļās politikas blakusietekmi uz darbvietām un dzīves apstākļiem, un pārliecināties, ka skartās kopienas ir pilnībā gatavas jaunajam darba tirgum, un norāda, ka šīm shēmām jāietver sociālā un veselības aizsardzība, aizsardzība

bezdarba gadījumā, ko papildina aktīva darba tirgus politika darba ņēmējiem, sabiedrisko darbu programmas, kas nodrošina atbalstu naudā vai natūrā, vienlaikus uzlabojot darba ņēmēju prasmes un nodarbināmību, sociālās palīdzības pabalsti, kas nodrošina ienākumus un nodrošinātību ar pārtiku, nodarbinātības garantiju shēmas, kā arī apmācības vai pārkvalificēšanās iespējas, prasmju pilnveidošanu un finansēšanas shēmas, lai palīdzētu mājsaimniecībām uzlabot savu energoefektivitāti nolūkā novērst enerģētisko nabadzību;

19. EMPL komiteja iestājas par ģimenes politiku un sociālo politiku, kas palīdz bērniem labāk uzsākt dzīvi un nodrošina darba un privātās dzīves līdzsvaru visiem darba ņēmējiem; īpaši svarīgi tas ir aprūpētājiem un vecākiem, jo īpaši sievietēm, kuru līdzdalība darba tirgū ir jānodrošina; tā uzstāj, ka ir svarīgi pienācīgi apmaksāt maternitātes, paternitātes, vecāku un aprūpes atvaļinājumus, kā arī īstenot bērnu zīdīšanas politiku, un mudina ieviest brīvprātīgu, elastīgu darba režīmu, tostarp tāldarbu un darba laika un grafiku pielāgošanu, lai labāk saskaņotu darbu un privāto dzīvi;

20. EMPL komiteja norāda, ka ESF+ ir viens no galvenajiem Savienības sociālās dimensijas stiprināšanas virzītājspēkiem un galvenais ES instruments ieguldījumiem cilvēkos, augsta nodarbinātības līmeņa veicināšanai, sociālās aizsardzības modernizācijas sekmēšanai un tāda kvalificēta un noturīga darbaspēka attīstīšanai, kas būtu gatavs pārejai uz zaļu un digitālu ekonomiku saskaņā ar ESTP principiem; uzsver arī to, cik svarīgs ir Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds darbu zaudējušiem darba ņēmējiem (EGF), Taisnīgas pārkārtošanās fonds (TPF), *ReactEU* ar tā papildu resursiem ESF+, Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva (JNI) un Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (EAFVP);

21. EMPL komiteja uzskata garīgo veselību darbā par jaunu svarīgu sociālās politikas jautājumu; Darba vide strauji mainās. Pandēmija ir paātrinājusi jaunas realitātes rašanos, ar digitalizācijas procesu ieviestie jaunie darba veidi, tostarp mākslīgais intelekts (MI), ir ietekmējuši darba ņēmēju darba aizsardzību; šajā saistībā atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas ierosinājumu īstenot visaptverošu pieeju garīgajai veselībai un atgādina par savu nostāju, aicinot pieņemt direktīvu par tiesībām būt bezsaistē un tāldarba noteikumiem, kā arī direktīvu par psiholoģiskajiem riskiem un labbūtību darbā;

22. EMPL komiteja uzskata, ka ieguldījumi mūžizglītībā, pārkvalifikācijā un kvalifikācijas celšanā ir būtiski svarīgi zaļās un digitālās pārkārtošanās procesa nodrošināšanai, lai panāktu zaļo un digitālo pārkārtošanos un uzlabotu Savienības ilgtspējīgu konkurētspēju un noturību pret ārējiem satricinājumiem; tā kā vairākās nozarēs, tostarp aprūpes pakalpojumu jomā, trūkst kvalificēta darbaspēka, piemērotāku prasmju apguve ne vien rada jaunas iespējas, bet arī nodrošina ātrāku darba ņēmēju integrāciju un pāreju darba tirgū, veicina sociālo iekļaušanu un var būt arī pašapliecināšanās avots, kas ļauj iedzīvotājiem aktīvi iesaistīties darba tirgū; Eiropas Prasmju gada mērķis ir novērst prasmju trūkumu, ar ko saskaras 77 % uzņēmumu Savienībā, izmantojot pārkvalifikācijas un kvalifikācijas celšanas iniciatīvas; mērķis ir atbalstīt ilgtspējīgu izaugsmi Savienības sociālajā tirgus ekonomikā, palielināt konkurētspēju, jo īpaši MVU vidū, un sniegt ieguldījumu kvalitatīvu darbvietu radīšanā sociāli taisnīgā, iekļaujošā un godīgā veidā; ņem vērā, ka Talantu kultivēšanas mehānisms ir jauna īpaša un visaptveroša iniciatīva, kuras mērķis ir veicināt talantus reģionos, kas pakļauti riskam nonākt talantu attīstības strupceļā vai kam draud šāds risks;

23. EMPL komiteja uzskata, ka platforma "Stratēģiskās tehnoloģijas Eiropai" (*STEP*) ir svarīga daļa no Eiropas stratēģijas, kuras mērķis ir veicināt ieguldījumus kritiskajās un jaunajās tehnoloģijās; šī iniciatīva pievēršas darbaspēka trūkuma un vajadzīgo prasmju jautājumiem, neto nulles emisiju industrijas akadēmiju ietvaros izveidojot īpašas mācību programmas, kuru mērķis ir stiprināt Eiropas suverenitāti un drošību, vienlaikus palielinot Savienības konkurētspēju zaļās un digitālās pārkārtošanās procesā; komiteja arī atkārtoti aicina izveidot pilntiesīgu Eiropas Suverenitātes fondu, lai nodrošinātu ES stratēģisko autonomiju, tostarp ieguldījumus cilvēkkapitālā un kvalificētā darbaspēkā, veicinātu iekļaujošu piekļuvi kvalitatīvām darbvietām un novērstu darbaspēka un prasmju trūkumu, kas ir būtiski svarīgi galvenajām ekonomikas un rūpniecības nozarēm;

24. EMPL komiteja atgādina par būtisko darbu, ko veic piecas ES aģentūras un iestādes, kas darbojas sociālās un nodarbinātības politikas jomās, proti, Eiropas Darba iestāde, Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds, Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra, Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs un Eiropas Izglītības fonds; tā uzskata, ka šīm aģentūrām un iestādēm jābūt pienācīgi nodrošinātām ar personālu un atbilstošiem resursiem, vienlaikus ņemot vērā inflāciju, lai tās varētu pildīt savas pilnvaras, sasniegt savus mērķus un veikt savus mainīgos uzdevumus; atgādina, ka aģentūru uzdevumi attīstās saskaņā ar politikas prioritātēm, un uzsver, ka jaunu pienākumu gadījumā ir jāpiešķir atbilstoši resursi;

25. EMPL komiteja atgādina, ka izmēģinājuma projekti (IP) un sagatavošanas darbības (SD) ir svarīgi instrumenti, ar kuriem pārbaudīt jaunas politikas iniciatīvas nodarbinātības un sociālās iekļaušanas jomā, tostarp vācot datus; tomēr atgādina, ka to novērtējums ir paredzēts iestāžu nolīgumā, un atkārtoti aicina Komisiju IP/SD priekšlikumus izvērtēt objektīvi, pamatojoties uz juridisku un finansiālu novērtējumu un tā, lai atspoguļotu šo priekšlikumu lietderību; atkārtoti pauž vilšanos par pēdējos gados iesniegto priekšlikumu vājo un neskaidro novērtējumu un lūdz Komisiju sniegt precīzus un detalizētus paskaidrojumus par šiem novērtējumiem, kā arī konkrētus tādu ES pasākumu piemērus, kuri tiek uzskatīti par priekšlikumiem atbilstošiem; turklāt atgādina, ka pieņemta izmēģinājuma projekta vai sagatavošanas darbības īstenošanai ir jānotiek saskaņā ar pieņemto priekšlikumu;

26. EMPL komiteja uzsver, ka ir nepieciešams atbilstošs atbalsts sociālajam dialogam un sociālo partneru kapacitātei, kā arī ir jāgarantē atbilstošs atbalsts informācijas un apmācības pasākumiem; tāpēc tā aicina Komisiju 2025. gada budžeta projektā nesamazināt piešķīrumus šīm budžeta pozīcijām, kā tas ir bijis pēdējos divos gados; atzīstot sociālo partneru nozīmi, ES būtu jāveicina to loma, ņemot vērā valstu dažādību, un jāsekmē sociālais dialogs un darba koplīgumu slēgšanas sarunas saskaņā ar LESD 152. pantu; uzskata, ka, ņemot vērā pastāvošo sociālekonomisko nevienlīdzību, turpmākajos gados būs nepieciešams lielāks atbalsts sociālajam dialogam un darba koplīgumu slēgšanas sarunām, sociālajiem partneriem un apmācības pasākumiem, un aicina efektīvi un jēgpilni apspriesties ar sociālajiem partneriem par attiecīgo ES fondu plānošanas, novērtēšanas un īstenošanas jautājumiem;

27. EMPL komiteja prasa izveidot programmu, kas sekmētu izpratnes veicināšanas kampaņas par arodbiedrību, apvienošanās arodbiedrībās, koplīgumu sarunu un darba līgumu nozīmi taisnīgākas sabiedrības izveidē, proti, uzlabojot darba nosacījumus, algas

un dzīves apstākļus;

28. EMPL komiteja atzinīgi vērtē jauno sociālo partneru samitu, kas 2024. gadā notiks *Val Duchesse*. Tā uzskata, ka šis samits ir iespēja palielināt informētību un rast risinājumus sociālās politikas jomā; tā uzstāj uz Eiropas Parlamenta aktīvu iesaistīšanos šajās diskusijās.

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM ATZINUMA SAGATAVOTĀJA IR SAŅĒMUSI PIENESUMU

Atzinuma sagatavotāja, pilnībā uzņemoties visu atbildību, apliecina, ka viņa nav saņēmusi nekādu pienesumu no vienībām vai personām, kas būtu jānorāda šajā pielikumā saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu.